

**MAMLAKATIMIZ IQTISODIY FAROVONLIGI HAMDA
IJTIMOIY TARAQQIYOTINING YUKSALISHIDA TADBIRKORLIK
HAMDA KICHIK BIZNESNING O‘RNI VA ROLI**

Rasulov Shavkat Sharof o‘g‘li

JizPI., “Iqtisodiyot va menejment” kafedrasida dotsenti

Shukrullayeva Dilnoza Fayzulla qizi

JizPI., Qurilish muhandisligi fakulteti talabasi

Annotatsiya: Mazkur maqolada kichik biznes va tadbirkorlikning mamlakat iqtisodiy taraqqiyotini ta’minlash, yangi ish o‘rinlarini yaratish, aholining daromadlari va farovonligini oshirishdagi roli ochib berilgan.

Kalit so‘zlar: Tadbirkorlik, kichik biznes, iqtisodiy taraqqiyot, ish o‘rinlari, daromad

**THE PLACE AND ROLE OF ENTREPRENEURSHIP AND SMALL
BUSINESS IN THE ECONOMIC WELL-BEING AND SOCIAL
DEVELOPMENT OF OUR COUNTRY**

Rasulov Shavkat Sharof ugli

Associate Professor of the Department of "Economics and Management" at JizPI

Shukrullaeva Dilnoza Fayzulla kizi

Student of the Faculty of Civil Engineering at JizPI

Abstract: This article reveals the role of small business and entrepreneurship in ensuring the economic development of the country, creating new jobs, increasing incomes and well-being of the population.

Keywords: entrepreneurship, small business, economic progress, jobs, income

Bugungi kunda xotin-qizlarni ish bilan ta'minlash va ular uchun munosib bo'lgan turmush sharoitini yaratish ijtimoiy sohaning muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Shuning uchun ham Prezidentimiz SHavkat Mirziyoyev tomonidan ayollar tadbirkorligini rivojlantirish, ularning ijtimoiy faolligiga katta ahamiyat qaratilmoqda.

Tadbirkorlik o'zi nima? Tadbirkorlik inglizcha so'zdan olingan bo'lib bandlik degan ma'noni anglatadi. Bu faoliyat bilan shug'ullanuvchi shaxs esa tadbirkor deb yuritiladi.

Tadbirkorlik bugungi rivojlangan O'zbekiston fuqarolari ko'p ishlatadigan jumlagi aylanib bo'ldi.

Respublikamizda hozirgi kunda tadbirkorlik bilan shug'ullanmoqchi bo'lgan insonlar uchun qanchadan qancha imkoniyatlar eshigi ochib qo'yilgan. Tadbirkor bo'lish istagida bo'lgan insonlar bu imkoniyatlardan samarali foydalanishmoqda.

Hozirgi paytda mamlakatimizda xotin-qizlar tadbirkorligini rivojlantirishga qaratilgan alohida e'tibor sabab, tadbirkor ayollar soni yildan yilga o'sib bormoqda. Tadbirkorlik bo'yicha o'z bilim va ko'nikmalarini shakllantirish va oshirish maqsadida tadbirkorlik bo'yicha qisqa o'quv kurslari shakllantirilmoqda. Qolaversa, "Ayollar daftari" ro'yxatiga kiritilgan xotin qizlarni bandligini ta'minlash va tadbirkorlikka jalb qilish borasida turli xil amaliy yordamlar ko'rsatilmoqda. Shuni aytib o'tish kerakki, mahalla tomonidan ayollar uydan chiqmagan holda tadbirkorlik bilan shug'ullanishi uchun imkoniyatlar yaratilgan. Misol uchun uyning hovlisida issiqxonalar qurib va u orqali daromad olish mumkin. Mahalla moliyaviy jihatdan imkoniyati cheklangan oilalar uchun tadbirkorlik uchun zarur bo'ladigan uskunalar bilan ta'minlashi mumkin. Agarda mahalla biror oila yoki ayol uchun inkovator, jo'ja ochadigan mashina berilsa, u orqali ayol o'z tadbirkorligini boshlashi va daromad olishi mumkin albatta. Bundan tashqari "Yoshlar va xotin-qizlarni kasb-hunar va tadbirkorlikka o'qitish dasturlarini samarali amalga oshirish hamda ularning tadbirkorlik faoliyati uchun

mikrokreditlar ajratish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Hukumat qarori bilan Tadbirkorlik tashabbusiga ega jismoniy shaxslar, shu jumladan, yoshlar va xotin-qizlarga mikrokreditlar ajratish tartibi to'g'risidagi nizom tasdiqlangan. Nizomga ko'ra, tadbirkorlik tashabbusiga ega jismoniy shaxslar, shu jumladan, yoshlar va xotin-qizlar, shuningdek, mikrofirma va kichik korxonalar ta'sis etgan shaxslar (qarz oluvchilar) kredit olish uchun "Mikrokreditbank" aksiyadorlik-tijorat banki yoki aksiyadorlik-tijorat Xalq bankiga elektron ariza bilan murojaat qiladi.

Bundan tashqari Xotin-qizlarni qo'llab-quvvatlash davlat maqsadli jamg'armasi hisobidan 3 yilgacha va 6 oygacha imtiyozli davr bilan yillik 14 foiz stavkada 33 million so'mgacha kreditlar beriladi. Buning uchun quyidagi dasturlardan birini samarali tamomlagan bo'lishi lozim:

- Tadbirkorlikni rivojlantirish agentligi va Biznes va tadbirkorlik oliy maktabi ma'qullangan dasturlar asosidagi o'quv kurslari;

- «Ishga marhamat» monomarkazlari, kasb-hunarga o'qitish markazlari, mahallalardagi kasb-hunarga o'qitish maskanlari va Xotin-qizlar tadbirkorlik markazlari yoki nodavlat ta'lim muassasalarining kasbga o'rgatish o'quv kurslarining maxsus o'qitish dasturlari.

Tadbirkor ayollar yildan yilga ko'paymoqda. Ularning soni bir yilda qariyb 45ming nafarga ko'payib, ular tomonidan bo'sh ish o'rinlari taqdim etilmoqda. So'ngi yillarda aholining ko'pchilik qismi ham tadbirkorlik (biznes) haqida o'ylashadi.

Hozirgi davrda bo'layotgan o'zgarishlar va rivojlanish jarayonlari kengaymoqda va albatta kichik biznes va xususiy tadbirkorlikda ayollarning o'rni ham oshmoqda. O'tgan bir necha yillar ilgari ayollarga turli cheklovlar bo'lgan bo'lsada hozirga kelib cheksiz imkoniyatlar mavjud. Xususan, ayollar va erkaklar tengligi va ayollarni kamsitishga yo'l qo'ymaslik haqidagi masalalar O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasida belgilab qo'yilgan. Misol uchun, O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasining 37-moddasida va Mehnat kodeksining 6-moddasida mehnatga oid masalalarda xotin-qizlarni kamsitish taqiqlanishi

keltirilgan. Ayollar milliy iqtisodiyotni rivojlanish va yangilanish borasidagi chora-tadbirlarda faol ishtirok etar ekanlar, ayniqsa, kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirishda ayollar mehnatining tobora ommalashayotganligi haqiqatdir.

Ular ham o'z tadbirkorlik faoliyati bilan shug'ullanib, ko'pgina bo'sh o'rinlar yaratishmoqda va o'zlarini ham band qilmoqda va davlatga foyda keltirmoqda.

Xulosa o'rnida aytib o'tish mumkinki, ayollarni chetga chiqarish kerak emas, balki ayollar uchun ko'pgina imkoniyatlar yaratib berilishi va erkinlik berilishi lozim va albatta ayollar yaratilgan imkoniyatlardan iloji boricha samarali va maqsadli foydalanishlari zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Шумпетер Й. Теория экономического развития. -М.: "Эксмо", 2007.
2. Мамут М.В. Микрофинансирование: новые возможности финансово-кредитной системы // "Банковское дело". – Москва, № 4, 2009.
3. Юнус М., Жоли А. Создавая мир без бедности: социальный бизнес и будущее капитализма. Пер. с англ. – М.: "Альпина Паблишерз", 2010.
4. Allen F., Gale D. Comparing Financial Sestems. – Cambridge, Mass: "MIT Press", 2000.
5. Qamarov Asadbek Zafar o'g'li, & Rasulova Sharifa G'aybullayevna. (2023). Biznesingiz uchun samarali marketing strategiyalarini qanday yaratish mumkin. *Scientific Impulse*, 2(14), 305–312.
6. Rasulova S, & Musurmangulov. (2024). The importance of time management in ensuring efficiency in construction. *journal of economy, tourism and service*, 3(1), 28–31.